

**TƯỜNG NIỆM
GIÁO SƯ
NGUYỄN CAO HÁCH**

**HỘI ÁI HỮU LUẬT KHOA
California, USA**

Nhiều người hỏi chúng tôi có nhớ hết tên những người trong các Ban Chấp Hành cũ của Hội Ái Hữu Luật Khoa không? Ai là Chủ Tịch của Hội vào năm đó, năm đó v.v... Thật tình chúng tôi không nhớ được mặc dù đầu óc chúng tôi vẫn còn minh mẫn và trí nhớ vẫn còn tốt.

Đó là vì trong lòng chúng tôi lúc nào cũng chỉ có một Chủ Tịch mà thôi, từ khi còn ở Trường Đại Học Luật Khoa Saigon, đến khi mất nước và qua đến bên Mỹ, đó là Giáo Sư NGUYỄN CAO HÁCH, vị thầy đáng yêu và đáng kính phục của chúng ta, người một lòng một dạ yêu nước, yêu quê hương xứ sở, yêu học trò của mình và lúc nào cũng đứng bên cạnh các học trò của mình mà không bao giờ phiến lòng bởi những sự sai trái của tuổi “nhất quỷ nhì ma.”

Thầy có mặt trong mọi buổi sinh hoạt của anh em luật khoa trừ khi sức khỏe không cho phép. Thầy luôn luôn nhắc nhở, dạy dỗ. Thầy xót xa đau buồn mỗi khi phải đọc diếu văn tiễn một học trò vĩnh viễn ra đi như thể thầy mất một người con ruột thịt của mình. Thầy vui mừng khi nghe tin có học trò nào ăn nên làm ra. Thầy càng vui mừng và hãnh diện hơn khi con cái của học trò mình đỗ đạt thành công vẻ vang nơi xứ người như chính là cháu của thầy thành công vậy.

Trong lòng của chúng tôi và chúng tôi nghĩ trong lòng của nhiều người trong giới luật khoa, thầy là BỐ GIÀ của anh em luật khoa, là vị CHỦ TỊCH DUY NHẤT VÀ VĨNH VIỄN của luật khoa.

Hội Ái Hữu Luật Khoa Việt Nam xin dành riêng những trang này trong Web Luật Khoa để tôn vinh Giáo sư NGUYỄN CAO HÁCH, để anh chị em luật khoa chúng ta có thể luôn luôn nhìn thấy sự hiện diện của thầy và dường như nghe lời thầy giảng dạy.

Này thầy đã thanh thản về cõi vĩnh hằng, những trang này cũng là nơi để các cựu môn sinh của thầy ghi lại những kỷ niệm, những cảm nghĩ và tưởng niệm của giới luật khoa đối với thầy.

Cũng xin kính mời các quý vị đồng sự cũ của giáo sư NGUYỄN CAO HÁCH tiếp tay đóng góp trong tinh thần nói trên.

**Các cựu môn sinh của thầy trong
HỘI ÁI HỮU LUẬT KHOA VIỆT NAM**

CÁO PHÓ

Gia đình chúng tôi vô cùng đau đớn báo tin buồn cùng thân bằng quyến thuộc và bạn hữu xa gần
Chồng, Em, Cha, Ông của chúng tôi là:

Giáo sư NGUYỄN CAO HÁCH

Nguyên Khoa Trưởng Đại Học Luật Khoa Sài Gòn

Vừa từ trần lúc 05:00 giờ sáng ngày 21 tháng 9 năm 2011
(tính ngày 24 tháng 8 năm Tân Mão)
tại San Diego, California.

Hưởng thọ 94 tuổi

Linh cữu hiện quản tại Nghĩa Trường El Camino Memorial
5600 Carol Canyon Rd. San Diego, CA 92121

Thăm Viếng:

Ngày Thứ Sáu 30 tháng 9 năm 2011 từ 4:00pm đến 8:00pm

Lễ Di Quan và An Táng:

Ngày Thứ Bảy 1 tháng 10 năm 2011 vào lúc 3 giờ chiều

Lễ An Táng tại Nghĩa Trường El Camino Memorial
5600 Carol Canyon Rd. San Diego, CA 92121

TANG GIA ĐỒNG KHẬP BÁO

Vợ: Bà Mai Thị Ngà

Trưởng Nam: Nguyễn Cao Hoài, vợ Kathryn và con Jason + David

Trưởng Nữ: Christine Phuong Thanh Brogan / chồng John Brogan
và các con Patrick và Kathleen

Thứ Nam: Nguyễn Cao Huy, vợ Minh Tâm

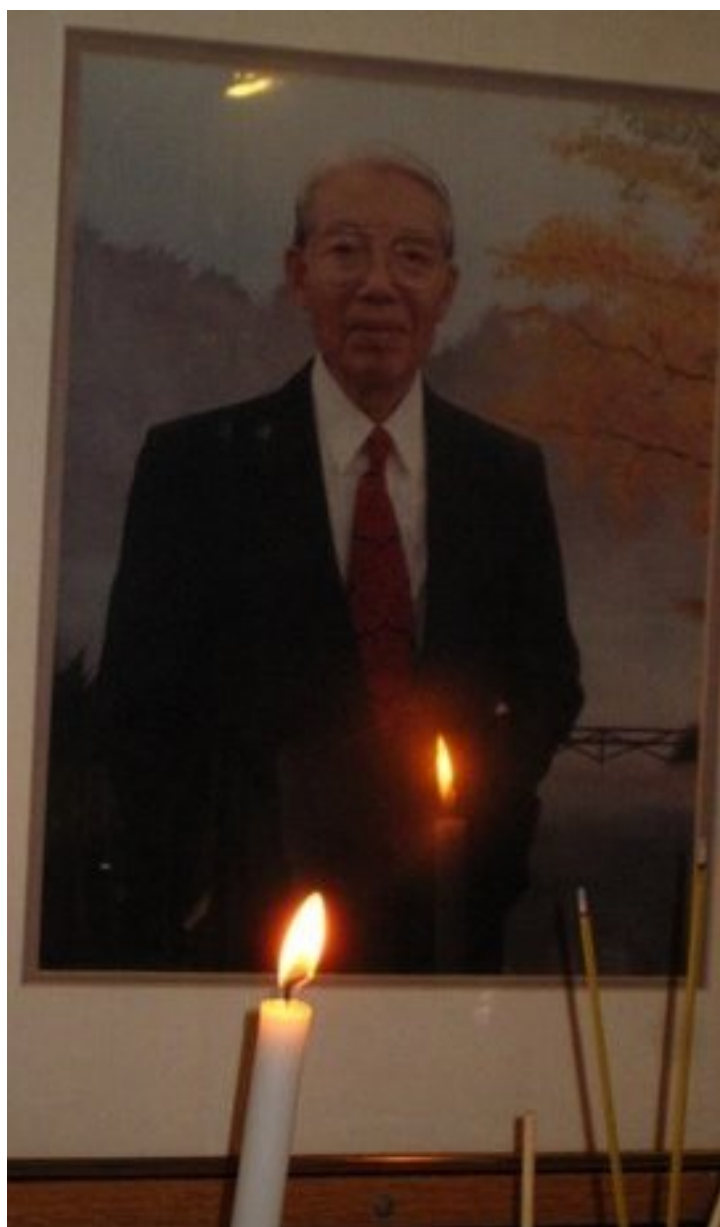
và các con Sonia Kim Anh Silva / chồng Francesco Silva
và con Christopher Huy Minh

Thứ Nữ: Nguyễn Cao Hoàng

Chị Dâu: Bà Trùng Quang và con Đỗ Đoàn Quế và vợ con

CÁO PHÓ NẤY THAY THẾ THIỆP TANG

Xin Miễn Phúng Điếu

PHÂN ƯU

Chúng tôi vô cùng xúc động và thương tiếc nhận được tin buồn:

Giáo Sư NGUYỄN CAO HÁCH

Nguyên Giáo Sư Thực Thụ,

Nguyên Khoa Trưởng Đại Học Luật Khoa Sài Gòn

Vừa tạ thế vào lúc 5 giờ sáng ngày 21 tháng 9 năm 2011 tại San Diego, California, Hoa Kỳ

Hưởng Đại Thọ 94 tuổi

Linh cữu hiện quản tại Nhà Quản EL CAMINO MEMORIAL

5600 Carrol Canyon, San Diego, CA 92126

Tang lễ sẽ được cử hành vào 3:00 giờ chiều Thứ Bảy ngày 01 tháng 10 năm 2011
sau đó linh cữu sẽ được an táng tại Nghĩa Trang Thành Phố San Diego, California

HỘI ÁI HỮU LUẬT KHOA VIỆT NAM

Xin thành kính phân ưu cùng Bà Nguyễn Cao Hách và tang quyến

Nguyên cầu hương linh Giáo Sư NGUYỄN CAO HÁCH.

sớm được an hưởng hạnh phúc nơi cõi Vĩnh Hằng

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

HỘI ÁI HỮU LUẬT KHOA VIỆT NAM

**Ls Võ
Văn Đình**

Hội AHLKVN Thành Kính Phân Ưu

Bàn thờ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Giáo Sư Nguyễn Cao Bách

Hội AHLKVN phân ưu cùng tang quyền

Phân ưu cùng Phu Nhân Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tang quyến Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tang quyến Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Hội AHLKVN cầu nguyện trước bàn thờ Gs Nguyễn Cao Hách

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Hội AHLKVN Thành Kính Phân Ưu

Chị Nguyễn
Đình Sơn

Ls Nguyễn
Đình Sơn

Ls Đào
Thị Tuyền

Chị Võ
Văn Đình

Ls Võ
Văn Đình

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

TP Trần
Gia Phú

Ls Lê
Công Tâm

Ls Nguyễn
Đình Sơn

Gs Nguyễn
Văn Canh

Ls Võ
Văn Đình

Cầu nguyện trước bàn thờ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Ls Nguyễn Đình Sơn

Ls Võ Văn Đình

Chị Võ Văn Đình

Bà Nguyễn Cao Hách

Ls Đặng Thị Tuyên

Chị Nguyễn Đình Sơn

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tham dự tang lễ Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

TANG LỄ CỐ GIÁO SƯ NGUYỄN CAO HÁCH

Tang lễ cố Giáo Sư NGUYỄN CAO HÁCH, nguyên Khoa Trưởng Đại học Luật khoa Sài Gòn, một trong những nhà lãnh đạo định hướng Phong Trào Hiến Chương 2000, đã diễn ra tại San Diego thật trang trọng với sự tham gia của nhiều nhân sĩ, trí thức tên tuổi hàng đầu.

Vào lúc 3 giờ chiều ngày 1 tháng 10, năm 2011, tại Nghĩa Trang El Camino Memorial, San Diego, hàng trăm các giới trí thức tên tuổi, các giáo sư đại học, các chính khách thời Việt Nam Cộng Hòa, các nhân sĩ, chí hữu, môn sinh và đồng môn Trường Đại Học Luật Khoa Sài Gòn, Trường Cao Đẳng Quốc Phòng, Trường Cao Học Chính Trị Kinh Doanh đã tham dự Lễ An Táng Cố Giáo Sư Nguyễn Cao Hách, nguyên Khoa Trưởng Trường Đại Học Luật Khoa Sài Gòn, Khoa Trưởng Trường Cao Học Chính Trị Kinh Doanh, một trong các Trưởng Nhóm khởi thảo ra Hiến Chương 2000 và là nhà lãnh đạo định hướng Phong Trào Hiến Chương 2000 được thành lập tại Đại Hội Paris 11 năm trước đây.

Trong giới quan khách tham dự tang lễ cố GS Nguyễn Cao Hách, chúng tôi thấy có ông Vương Quốc Quả, nguyên Tổng Thanh Tra Quân Phí, Bộ Quốc Phòng Việt Nam Cộng Hòa, Bác Sĩ Trần Ngọc Ninh, nguyên Tổng Trưởng Giáo Dục chính phủ VNCH, đương kim Viện Trưởng Viện Việt Học, LS Đinh Thạch Bích, TS Trần Như Tráng, TS Trần Huy Bích, GS Lê

Xuân Khoa, GS Nguyễn Văn Canh, GS Nguyễn Ngọc Phách (Mạc Ngọc Pha), Đại Tá Trần Minh Công, Thẩm Phán Đặng Đình Long, phu nhân cựu cố Nghị Sĩ Phạm Nam Sách, ông Nguyễn Văn Lực - chủ tịch Cộng Đồng Việt Nam San Diego, KS Bùi Bình Bản - chủ tịch Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Hải Ngoại, và rất nhiều vị khác không nhớ hết tên.

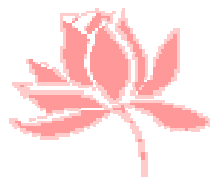
Đại diện cho Phong Trào Hiến Chương 2000 là hai vị:

- Hiền Tài Nguyễn Thanh Liêm: Đồng Chủ Tọa Đại Hội Thế Giới Công Bố Hiến Chương 2000 ngày 25 - 26/11/2000 tại Hội Trường Quốc Tế FIAP - Paris và là Chức Sắc Lãnh Đạo Đặc Trách Tôn Giáo (Cao Đài) của Phong Trào Hiến Chương 2000, đến từ San Jose.

- Ông Nguyễn Tấn Lạc, Thành Viên Sáng Lập của Hiến Chương 2000 (trong 60 Thành Viên Sáng Lập đầu tiên tại Đại Hội Paris) và là Đại Biểu Chính Thức của Nam Cali tại Đại Hội Paris Công Bố Hiến Chương 2000.

Hai vị đã đại diện Phong Trào, đọc một Điều Văn đầy ý nghĩa, nói lên vai trò quan trọng và tâm nguyện của cố Giáo Sư Nguyễn Cao Hách trong Phong Trào lúc sinh thời, cũng như ý chí Phong Trào tiếp tục con đường mà cố Giáo Sư đã theo đuổi suốt cuộc đời.

Lễ An Táng GS Nguyễn Cao Hách đã kết thúc vào lúc 5 giờ chiều cùng ngày với sự tiễn đưa đến tận nơi an nghỉ cuối cùng của giáo sư bởi hầu hết các quan khách, thân hữu và tang quyến.

PHONG TRÀO HIẾN CHƯƠNG 2000

ĐIỀU VĂN Tang lễ cố Giáo Sư NGUYỄN CAO HÁCH

Hôm nay, ngày 1 tháng 10 năm 2011 tại San Diego, California; một số thành viên chính yếu của Đại Hội Công Bố Hiến Chương 2000 ngày 25-26 tháng 11 năm 2000 tại Hội Trường Quốc Tế FIAP, Paris và lãnh đạo của Phong Trào Hiến Chương 2000 thành lập tại Đại Hội ấy, có mặt tại Tang Lễ cố GS NGUYỄN CAO HÁCH, để vĩnh biệt Người.

Cố Giáo Sư là một trong những người khởi thảo ra Hiến Chương 2000 - là linh hồn của Hiến Chương ấy. Ngày 21-9-2011 vừa qua, người đã từ giã tất cả các Chí Hữu, Đồng Môn, Môn Đồ và Bữu Quyển để về miền Vĩnh Phúc.

Người là Linh Hồn của Phong Trào Hiến Chương 2000, và là Biểu Tượng của cuộc tranh đấu, chẳng những của Phong Trào, mà còn là của người Việt Quốc Gia trên thế giới nói chung nữa!

Đồng Môn, các giới Đại Học, Học Giả và Hàn Lâm dưới thời Việt Nam Cộng Hòa không ngớt ca ngợi Người là Thái Sơn Bắc Đẩu trong lãnh vực luật học và kinh tế; trong nhiều thập niên dưới mái Trường Luật Sài Gòn. Người từng là Khoa Trưởng của Trường.

Ra tới Hải Ngoại, các giới trí thức, môn sinh và đồng bào đều nhìn đến người, chẳng những trên vị thế của một nhà trí thức, học giả hàng đầu, một nhà ái

quốc, mà trên tất cả, Người là một SĨ PHU TIÊU BIỂU của Đất Nước, BIỂU TƯỢNG của cuộc tranh đấu của người Việt nhằm chấm dứt chế độ độc tài Cộng Sản tại Việt Nam và xây dựng một Nước Việt Nam mới: DÂN CHỦ, TIẾN BỘ, HÙNG CƯỜNG. Người là Giáo Sư Kinh Tế nên biết rất rõ Việt Nam phải làm gì để trở nên giàu mạnh; nhưng trước hết và trên hết, là phải thoát khỏi gông cùm Cộng Sản và sự nô dịch Bắc Phương.

Là nhà ái quốc cao độ, quyết không chấp nhận Việt Nam lệ thuộc Tàu Cộng; người đã kêu gọi tinh thần ái quốc của toàn dân, chẳng những phải đứng lên chấm dứt chế độ Cộng Sản, mà phải xây dựng một Đất Nước Việt Nam hùng mạnh, có khả năng chống chọi hiệu quả với chính sách bành trướng xâm lược của Đại Hán và Cộng Sản Tàu.

Hôm nay đây, trong Lễ An Táng cố GS NGUYỄN CAO HÁCH, người Học Trò tâm đắc của Người và cũng là đương kim Tổng Đại Diện kiêm Phát Ngôn Viên Hiến Chương 2000 - Tiến Sĩ Nguyễn Bá Long, cùng toàn thể thành viên Phong Trào Hiến Chương 2000, xin hứa trước Người là sẽ tiếp tục con đường đấu tranh GIẢI PHÓNG DÂN TỘC khỏi tai họa Cộng Sản, QUANG PHỤC VIỆT NAM, cũng như xây dựng một Đất Nước Việt Nam Mới, theo đúng tâm nguyện sinh thời của người, mà mỗi thành viên Phong Trào Hiến Chương 2000 đều ghi khắc.

Tất cả thành viên Phong Trào Hiến Chương 2000 xin vĩnh biệt cố Giáo Sư và kính cầu nguyện hương linh Người sớm về miền Vĩnh Phúc.

Kính bái.

VIQR

NHỮNG LỜI CHIA BUỒN VÀ TƯỞNG NHỚ

Giáo sư VŨ QUỐC THỨC:

Vô cùng xúc động khi hay tin Giáo sư Nguyễn Cao Hách từ trần. Xin quý Anh Chị chuyển lời phân ưu của tôi tới Bà Hách và toàn thể tang quyến.

Kính viếng anh linh Giáo sư, một cựu đồng sự và bạn thân của tôi.

Tiếc rằng tôi ở xa, lại cao tuổi, sức khỏe yếu kém, không đích thân tiễn đưa Giáo sư tới nơi an nghỉ cuối cùng. Xin cầu nguyện anh linh Giáo sư sớm tiêu điều trong cõi Vĩnh Hằng.

Giáo sư CHÂU TIẾN KHƯƠNG:

Kính Chị Hách,

Tôi nghĩ chị còn nhớ đến tôi dù từ sau tháng 4 - 1975 chúng ta vắng mặt tin nhau.

Tôi không quên anh Hách người anh cả của tôi theo tuổi đời và thâm niên đồng sự. Tôi quen anh vào khoảng tháng 10 năm 1956 khi cùng với các anh Trần Văn Minh; Nguyễn Thanh Nhã... theo sát bên anh để ủng hộ tinh thần cho kỳ thi Thạc sĩ giáo sư Đại học tại Paris. Sự trúng tuyển Thạc sĩ của anh tạo sự ngưỡng

mộ, hãnh diện... nên đã khuyến khích tôi về nước đi theo con đường của anh.

Anh cũng có thư gửi từ bên nhà qua Paris giúp tôi hiểu nên làm gì tại Đại học Luật Khoa và Học Viện Quốc Gia Hành chính. Đó là những lời khuyên quý báu cho tôi, một sinh viên vừa mới chập chững vào đời. Sau đó tôi lại được anh mời cộng tác với anh trong tờ báo "Quê Hương" và trong tư cách Hội viên Hội đồng Kinh tế Quốc gia...

Những kỷ niệm đó tôi không quên.

Nay anh đã ra đi. Ra đi mà thanh thản vì trong sự giao tiếp với anh, tôi không quên được người anh đồng sự có tâm hồn cao cả của một trí thức nhiệt tâm với đất nước nhưng lại với tinh thần sĩ phu đóng góp công sức vào xã hội Việt nam mà không màng danh lợi.

Nguyện cầu anh mãi mãi an vui trong cõi Vĩnh Hằng Và chân thành chia buồn cùng chị và các cháu.

Giáo sư, Luật Sư TẠ VĂN TÀI:

Được tin Giáo sư Nguyễn Cao Hách của Đại Học Luật Khoa Sài Gòn đã ra đi về cõi Trời ngày 21/9/2011, chúng tôi xin thành kính phân ưu với Phu nhân và Gia đình Giáo sư, và xin tỏ bày niềm tin Giáo sư sẽ được Táo Húa đón tiếp long trọng, vì ở dưới Trần Thế này, Giáo sư đã sống một cuộc đời tốt đẹp cùng đồng nghiệp và sinh viên.

Và chúng tôi xin có ít lời vinh danh Giáo sư vì cuộc sống ý nghĩa đó: đã huấn luyện và nâng đỡ bao thế hệ trẻ hơn (dưới "triều đại khoa trường" của Giáo sư, có một số người tốt nghiệp ở Mỹ được mời vô ban giảng huấn, đánh tan sự hồ nghi là Trường Luật là khu vực riêng của các người tốt nghiệp ở Pháp), đã truy tầm

kiến thức trên toàn thế giới để giảng cho sinh viên (đỗ thạc sĩ tại Pháp, Giáo sư viện dẫn nhiều tài liệu kinh tế Anh Mỹ), và, trong tuổi già, cho đến những năm sau cùng của cuộc đời, Giáo sư vẫn tìm tòi kiến thức mới và tham gia sinh hoạt với cựu sinh viên như một đại sư phụ, một Khổng Tử tân thời, một quân tử theo đúng truyền thống nho gia không một ngày không đọc sách (ông đã nhờ chúng tôi, một cựu sinh viên, tìm mua sách luật tiếng Anh xuất bản ở Mỹ và sau khi dùng xong, tặng lại một cựu sinh viên khác).

Gia đình cố GS TRẦN VĂN ĐĨNH

Thưa chị,

Tôi vừa được tin muộn là Anh đã về miền vĩnh cửu. Xin thành thật chia buồn cùng Chị và gia đình.

Tôi vẫn còn chưa quên những ngày quen biết cũ khi còn ở Saigon, Làng Đại Học và bữa cơm thân mật khi gặp lại anh chị tại San Diego.

Cầu mong chị và các cháu giữ được tâm an trong những ngày khó khăn này.

Thân kính,

Phạm Thị Ngọc (Bà Trần Văn Đĩnh)

Thẩm phán LÊ THẾ HIỂN

Nguyệt san Quê Hương do Giáo sư Nguyễn Cao Hách chủ trương tại Trường Đại Học Luật Khoa Saigon trước năm 1975 trong đó có chuyên đề nghiên cứu công phu nhan đề Đông Nam Á Đi Về Đâu của Giáo sư, đến nay đã trên nửa thế kỷ đọc lại vẫn còn

mang đầy tính thời sự đối với hiện tình miền Đông Nam Á trong đó có Việt Nam chúng ta.

Tại Hải Ngoại, khi biết tin Trung Quốc xâm lăng các quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam, Giáo sư Nguyễn Cao Hách (lúc đó sắp si 90 tuổi) đã tung ra một bài Hịch mang đầy tính hào hùng bi tráng với sĩ khí ngút trời, kêu gọi mọi tầng lớp đồng bào Việt Nam trong cũng như ngoài nước hãy đoàn kết một lòng đứng lên cứu nước. Đọc lời Hịch này, ta liên tưởng tới thời oanh liệt toàn dân trước sau như một đáp lời chống giặc với lời kêu gọi qua Hịch Tướng Sĩ của Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn...

Kính viếng Giáo sư Nguyễn Cao Hách

*Kinh bang tế thế, trên bục giảng năm xưa,
nhấn nhủ học trò, Đông Nam Á đi về đâu:*

Quê Hương lên tiếng

*Tổ quốc lâm nguy, nơi hải ngoại ngày nay,
kêu gọi đồng bào, Hoàng Trường Sa vào tay giặc:*

Lời hịch còn vang!

(Học trò của Thầy: TP. Lê Thế Hiển.)

Luật sư ĐOÀN THANH LIÊM

...Là một môn sinh của Thầy tại trường Luật Saigon ngay từ niên khóa 1956 – 57, sau khi Giáo sư vừa tốt nghiệp văn bằng Thạc sĩ về Kinh tế học tại Pháp trở về Việt nam, tôi xin được ghi lại một vài kỷ niệm rất là quý báu thân thương đối với một bậc Thầy được sự kính trọng của rất nhiều người tại Việt nam trước đây, cũng như tại hải ngoại sau này.

Chủ đề cho môn kinh tế học của năm thứ hai ban Cử nhân thời đó là vấn đề “Phân phối Lợi tức Quốc gia”, Giáo sư Hách đã tham khảo các sách báo bằng tiếng Pháp và đặc biệt bằng tiếng Anh để giảng dạy cho sinh viên chúng tôi rất nhiều về các lý thuyết mới về tài chính kinh tế trên thế giới. Ông trưng dẫn nhiều đồ thị, các bảng thống kê để minh họa cho bài học, mà vào thời đó ở bên Mỹ người ta gọi là theo khuynh hướng Kinh toán học (econometrics). Giáo sư thao thao bất tuyệt đọc cho chúng tôi ghi chép bài, mà không cần phải nhìn vào các ghi chú ông đã soạn trước. Ông vừa nhìn vào mấy ngón tay, vừa đọc trơn tru không hề ngập ngừng vấp vấp bài giảng mà sinh viên phải chăm chú theo dõi và ghi chép đến mỗi tay luôn. Giáo sư còn chua thêm những danh từ, thuật ngữ mới lạ về kinh tế bằng cả tiếng Anh và tiếng Pháp, mà nhờ đó sinh viên có thể dễ dàng tham khảo thêm ở những sách báo bằng ngoại ngữ.

Vào năm thứ nhất, chúng tôi đã được học khai tâm với Giáo sư Vũ Quốc Thúc qua lối diễn giảng thật sáng sủa gọn gàng, dễ nhớ dễ thuộc. Nay lên năm thứ hai, thì bài giảng của giáo sư Hách lại đi sâu hơn, xa hơn về phần lý thuyết kinh tế hiện đại, khiến cho bọn sinh viên chúng tôi vừa say mê thích thú, mà vừa phải chú tâm học bài đến hệt hơi luôn. Nhưng mà khi kết thúc niên học, chúng tôi đều hết sức biết ơn vị Thầy đã thật tận tâm truyền đạt cho mình những kiến thức rất mới mẻ quý báu đó.

Sau này lên bậc Cao học, Giáo sư Hách lại còn giảng dạy cho chúng tôi bằng tiếng Anh những bài học có tính cách nghiên cứu thâm sâu hơn. Lối phát âm của Thầy theo giọng Pháp, nên nghe có vẻ hơi cứng cổ, nhưng quả thật Thầy đã giảng giải rất trôi chảy, lưu loát. Ông còn chỉ dẫn cho sinh viên phải tìm đọc thêm hàng lô sách báo bằng tiếng Anh, mà lúc đó chỉ có thể

tham khảo tại Học viện Quốc gia Hành chính do Đại học Michigan hợp tác bảo trợ, thì mới có đầy đủ loại sách báo mới mẻ này.

Giáo sư Hách dành toàn thời gian cho việc nghiên cứu và giảng dạy, chứ ít khi thấy ông tham gia công tác chỉ huy lãnh đạo trong guồng máy hành chính công quyền. Các bài nghiên cứu của Giáo sư được đăng trên nhiều tạp san chuyên môn, đặc biệt là tạp chí Quê Hương mà ông đã có thời giữ nhiệm vụ Chủ bút.

Sự đóng góp của Giáo sư Nguyễn Cao Hách trong lãnh vực giáo dục đại học và nghiên cứu chuyên môn thật là lớn lao, được nhiều thức giả đánh giá cao. Trong bài ghi ngắn gọn này, tôi không thể trình bày đầy đủ hết mọi chi tiết được. Vậy xin để quý vị có thẩm quyền hơn viết về sự nghiệp của vị giáo sư thật đáng nể trọng này.

Bằng những dòng chữ ngắn ngủi và đơn sơ này, tôi xin được bày tỏ lòng quý mến và biết ơn của một môn sinh đối với bậc sư phụ hết mực tôn kính của mình. Xin cầu chúc Giáo sư luôn thanh thản an bình nơi cõi Vĩnh Hằng. Và cũng xin gửi lời chia sẻ đến Bà Giáo sư và Tang quyến.

(California, ngày 22 tháng Chín năm 2011)

Luật sư NGUYỄN VIỆT ĐÌNH

Trên chứng chỉ tạm thời của 3 năm học luật đều có chữ ký của Giáo sư khoa trưởng. Đó là thời gian chúng tôi theo học tại trường ĐHLK Sài Gòn.

Giáo sư làm khoa trưởng từ năm 1963-1967. Phòng khoa trưởng, phòng hội của các giáo sư là nơi thâm nghiêm, rất ít khi chúng tôi có dịp lai vãng. Thông thường sinh viên chỉ hay tiếp xúc với tổng thư ký hay thư ký trường luật.

Giáo sư giảng dạy môn kinh tế. Với giọng nói sang sảng, hấp dẫn, giáo sư chỉ dạy đám môn sinh học hỏi về lịch sử kinh tế, các học thuyết kinh tế, sự phát triển kinh tế thế giới.

Theo sự giảng dạy của giáo sư, sự phát triển kinh tế tùy thuộc vào rất nhiều yếu tố: nguồn vốn, kỹ thuật, nhân lực, sự quản lý, nguồn nước, yếu tố thị trường... Mỗi khi nhắc đến trường hợp Việt Nam, người thường chua chát lắc đầu chép miệng. Theo người, môi trường kinh tế Việt Nam có những bết điểm nội tại không thể nào tháo gỡ nổi!

Sau năm 1967, chúng tôi tốt nghiệp, đi làm. Cơ hội ghé thăm trường luật rất hiếm, dù rằng ngày ngày chúng tôi đều đi ngang qua đường Duy Tân và công trường con rùa.

Năm 1982-1983, ban chấp hành lâm thời của Hội Luật Gia miền nam California (tiền thân của Hội Ái Hữu Luật Khoa sau này) được hình thành.

Khoảng năm 1988-1989, nghe tin Giáo sư Nguyễn Cao Hách định cư tại San Diego, anh chị em cựu sinh viên luật rất vui mừng và phấn khởi. Anh chị em trong ban chấp hành đương thời liền liên lạc với giáo sư.

Sau đó, mỗi lần có đại hội, giáo sư thường xuyên có mặt. Việc đưa đón giáo sư và phu nhân giao cho anh Luật sư Phạm Nam Sách (cựu chủ tịch, đã mất), rồi chuyển luôn sang cho anh Luật Sư Nguyễn Kế Nghiệp (cựu phó chủ tịch, đã mất).

Giáo sư là người gắn bó nhiều nhất với hội Ái Hữu Luật Khoa, một phần vì giáo sư định cư tại miền nam

California, phần khác vì tinh thần tích cực hoạt động của giáo sư.

Năm 1990-1992, theo lời mời của các môn sinh, giáo sư bỏ công sức làm chủ tịch hội hai nhiệm kỳ. Mỗi lần đại hội, sự có mặt của giáo sư là niềm khích lệ cho mọi người. Hình ảnh thầy trò quây quần bàn cãi về chính trị, kinh tế, xã hội rất khó phai lạt trong lòng các cựu môn sinh.

Điều hiếm quý của giáo sư (và tuyệt đại đa số các nhà trí thức lưu vong sau biến cố 1975) là im lặng theo dõi, tìm hiểu, sưu tầm, học hỏi. Không phô trương kêu gào ủng hộ hay đả phá bất kỳ một chính kiến hay một tổ chức nào. Không cúi mình bất cứ áp lực quyền uy nào!

Thấu hiểu lẽ xuất xử của cuộc đời, giáo sư sống an nhiên dưới miền San Diego, giống như câu thơ của Cụ Nguyễn Công Trứ :

*“Lúc vị ngộ hỏi tàng nơi bồng tât!
Hiêu hiêu nhiên điếu Vị, canh Sần!
Xe Bò Luân, dầu chưa gặt Thang, Vần!
Phù thế giáo một vài câu thanh nghị!”*

Đó là cách hành xử chính trực của kẻ sĩ Việt Nam thuộc mọi thời đại! Không a dua phù thịnh, không phục vụ bạo quyền! Chỉ phụng sự cho quốc gia dân tộc!

Dưới thời VNCH, giáo sư đã đào tạo nhiều thế hệ sinh viên luật. Có nhiều người đã đảm nhận những chức vụ cao cấp trong ngành hành chính, tư pháp, quân sự.

Giáo sư mất đi để lại nhiều tiếc thương trong lòng các đồng nghiệp và các cựu môn sinh trường luật thuộc nhiều thế hệ.

Hôm nay, chúng con, các cựu môn sinh trường luật xin thành tâm thấp nén hương lòng tưởng nhớ người đã

khuất! Cầu mong hương linh giáo sư khoa trưởng sớm siêu thoát về cõi siêu sinh tịnh độ!

(Môn sinh Nguyễn Viết Đĩnh, tháng chín năm 2011)

Luật sư HOÀNG THỊ CHÂU QUI

Đôi dòng Tưởng nhớ Thầy Khoa Trưởng, Giáo sư Nguyễn Cao Hách:

Kể từ khi người bạn thân của tôi và cũng là đồng nghiệp của chúng ta Chị Luật sư Thân Thị Hoài Phương, chị cũng là một trong những người học trò cưng của Thầy, ra đi thì tôi cũng đã bị mất đi những dịp đến thăm Thầy.

Khi bạn Hoài Phương còn (trước tháng 7/2007) thỉnh thoảng chúng tôi bốn năm người vẫn rủ nhau đến thăm Thầy và Cô. Tôi không quên được những kỷ niệm với Thầy là mỗi lần đến thăm, thế nào Thầy cũng có một cái gì đó cho chúng tôi: lần thì Thầy cho mỗi người một “công thức” làm rượu thuốc bổ với lá Aloverra, Thầy dặn cứ làm sẵn để tủ lạnh mỗi ngày uống một muỗng cho khoẻ; Lần thì Thầy phát cho mỗi người một bài học về tập “Dịch căn Kinh” v.v... mà nay tôi vẫn còn giữ, có lần thì là bài “Suối nguồn tươi trẻ”.

Chúng tôi trò chuyện với Thầy Cô rất thân tình, có lần Cô cho ăn bánh chưng với cỗ nấu ngày Tết, có lần chúng tôi mời Thầy Cô ra ngoài ăn phở; Song có câu chuyện kỷ niệm với Thầy mà tôi nhớ mãi, hôm đó ngồi vui chuyện, tôi nói với Thầy rằng: “Thầy ơi, sao hồi đi học Thầy nghiêm quá, các sinh viên sợ Thầy lắm và mấy anh đã có biệt danh cho Thầy là “Hùm Sám”, vậy mà bây giờ ngồi chuyện trò thì Thầy hiền chứ có dữ đâu? Thầy Cô và tất cả chúng tôi đều ồ lên cười. Ngồi

chơi khá lâu, chuyện trò rôm rả như Thầy là người Cha của chúng tôi vậy.

Hôm đó ra về, Thầy Cô tiễn chúng tôi ra tận ngoài đường, chia tay Thầy Cô âu yếm ôm từng trò một như Bố với các con gái của Bố vậy. Kỷ niệm với Thầy làm sao mà quên, tôi chỉ tiếc sau này khi bạn Hoài Phương không còn, mỗi lần muốn đi thăm Thầy lại gợi lại kỷ niệm cũ với Hoài Phương nên bọn chúng tôi không ai bảo ai đều không tổ chức đến thăm Thầy luôn như trước nữa.

Nay Thầy đã ra người thiên cổ, chắc người vui mừng là bạn Hoài Phương lại được đón Thầy, chỉ chúng tôi, những người học trò cũ của Thầy còn lại đây chỉ biết tưởng nhớ Thầy, như một nén hương để cầu nguyện hương linh Thầy sớm thanh thản nơi cõi Vĩnh Hằng và xin kính cẩn chia buồn cùng với Cô và tang quyến.

(Học trò cũ của Thầy, LS Hoàng Thị Châu Qui)

NHỮNG NGÀY BÊN CẠNH THẦY

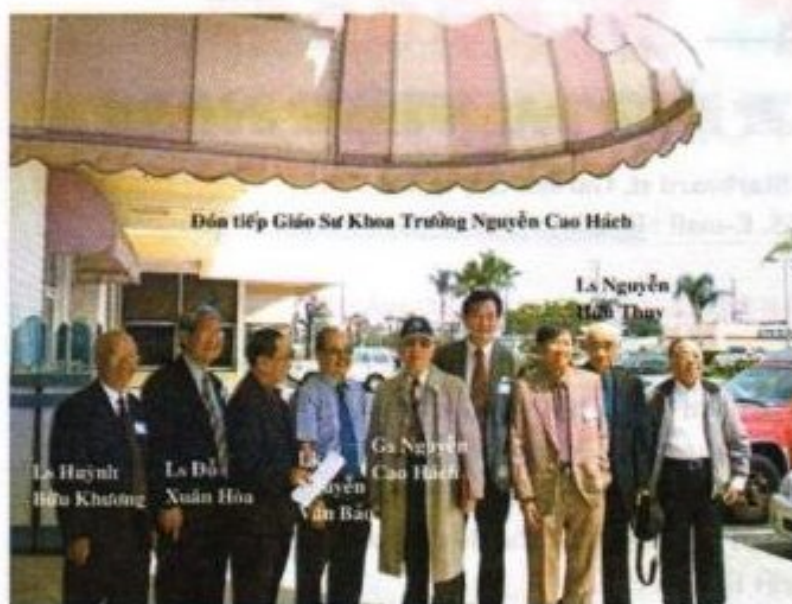

Tin Sinh Hoạt Của Hội

Giáo Sư Khoa Trường Nguyễn Cao Hách đến tham dự Đại Hội Luật Khoa bầu Ban Chấp Hành nhiệm kỳ 2008-2009

1/ Bầu Ban Chấp Hành Hội nhiệm kỳ 2008-2009 : Vào lúc 11 giờ trưa ngày Chủ Nhật 20 tháng 4 năm 2008 tại Nhà Hàng Parcel Seafood Restaurant, một Đại Hội Luật khoa do Hội Ai Hữu Luật Khoa Việt Nam tổ chức đã bầu lại Ban Chấp Hành cho nhiệm kỳ năm 2008 và năm 2009. Trước sự hiện diện của hơn 60 hội viên và một số thân hữu Luật khoa là 20 người

Đại Hội đã đồng ý đưa tay biểu quyết bầu cho Thẩm phán Đặng Đình Long vào chức vụ Chủ tịch Ban Chấp hành Hội Ái Hữu Luật Khoa Việt Nam nhiệm kỳ năm 2008 và năm 2009 . Sau phần bầu cử , Đại Hội đã giới thiệu Giáo Sư Khoa Trường Nguyễn Cao Hách lên diễn đàn có vài lời tâm tình cùng các anh chị em cựu sinh viên Luật khoa. Giáo sư Nguyễn Cao Hách đã phân tích tình hình Việt Nam trước những biến chuyển của thế giới và đề nghị một khẩu hiệu cho các cựu luật khoa tâm niệm là : **“Chúng ta nhất quyết thờ phụng giang sơn Việt Nam”** . Sau đó Giáo sư Nguyễn Cao Hách dặn dò các cựu Luật khoa dù chúng ta chỉ còn được sống vài ba năm hay vài chục năm thì cũng đừng vì quyền lợi trước mắt mà quên đi sự đau khổ của hơn 80 triệu đồng bào trong nước. Tiếp sau phần nói chuyện của Giáo Sư Khoa Trường Nguyễn Cao Hách là phần ẩm thực và phần văn nghệ cây nhà lá vườn do Luật sư Nguyễn Đình Sơn phụ trách .Đại hội đã kết thúc vào lúc 3 giờ chiều cùng ngày.

Hội AHLKVN đón tiếp Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

GS Nguyễn Cao Hách

TP Trần Gia Tá

Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

TIN SINH HOẠT CỦA HỘI

Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Giáo sư Nguyễn Cao Hách, nguyên Khoa Trưởng Trường Đại Học Luật Khoa Sài Gòn, nay đã ngoài 80 tuổi nhưng trí óc vẫn còn sáng suốt và sức khỏe vẫn còn khang kiện, ngày 20-04-08 trong buổi chuyện trò tại Đại hội bầu Ban Chấp hành Luật Khoa mới, có dặn dò các môn sinh rằng “ Chúng ta dù chỉ còn được sống vài ba năm hay vài chục năm thì cũng đừng vì quyền lợi trước mắt mà quên đi sự đau khổ của hơn 80 triệu đồng bào trong nước”. Tôi rất thấm thía về sự nhắc nhở này.

Từ năm 1975 đến nay, tình cảnh của dân chúng Việt Nam, từ nông thôn đến thành thị rất là thống khổ, bộc lộ qua các cuộc biểu tình hàng trăm lần của hàng chục ngàn công nhân và nông dân. Công nhân thì đòi tăng lương để chống đói. Nông dân thì đòi ruộng đất để cày cấy. Truyền thông hàng ngày cho thấy tình hình đất nước ngày một tồi tệ. Nhân quyền bị chà đạp bằng sự sách nhiễu, bắt bớ giam cầm tùy tiện của các cơ quan công quyền tư pháp. Những người bất đồng chính kiến ôn hoà, tranh đấu cho sự cải thiện môi trường chính trị lạc hậu bị trừ dập, xét xử không minh bạch. Quyền công dân bị hạn chế vì Luật cư trú, Biện pháp quản lý hành chánh. Luật về tôn giáo và thẩm quyền của Ban tôn giáo trung ương xâm phạm các sinh hoạt nội bộ thuần túy tôn giáo. Truyền thông báo chí đều nằm trong tay nhà nước, phản ánh thiếu trung thực cuộc sống của nhân dân.

Chúng ta rất đau lòng khi thấy hàng trăm ngàn trẻ em trong nước bỏ học vì cha mẹ không đủ tiền đóng học phí và cả một thế hệ thanh niên đang trải qua một cuộc thí nghiệm về giáo dục xã hội chủ nghĩa : chỉ đào tạo con người biết tuân phục, không lý gì đến tri thức và đạo lý. Môi sinh ở các

khu công nghiệp mọc lên vội vàng thiếu các thiết bị xử lý chất thải độc hại, đang đầu độc dân chúng, cả về không khí, nước tiêu dùng và lương thực thực phẩm. Nhiều người trước đây ủng hộ việc Việt Nam gia nhập WTO, hy vọng sự hội nhập vào thế giới văn minh sẽ dẫn tới sự đổi mới về chính trị trong nước, nay vô cùng thất vọng vì tình trạng nghèo khổ của tuyệt đại đa số dân chúng ngày một trầm trọng hơn và áp bức bóc lột, bất công xã hội gia tăng thêm. Chúng ta cũng rất phần nộ về việc nhà cầm quyền trong nước đã làm mất một phần đất, biển và hải đảo của tổ quốc về tay Trung Cộng. Người Việt ở hải ngoại, dù có thêm quốc tịch nào thì cũng chỉ là người Việt Nam. Phần đông những người thuộc thế hệ thứ nhất đã ra đi trong thế chằng đặng dừng, tấm lòng đối với quê hương vẫn còn nặng. Thầy Nguyễn Cao Hách không bảo chúng ta phải làm gì, nhưng chắc chắn thầy muốn môn sinh của ông hãy sống cho xứng đáng là người trí thức trong hoàn cảnh khó khăn của đất nước.

Đặng Đình Long

Thăm Viếng :

Vào ngày 22 tháng giêng năm 2009 một phái đoàn Luật Khoa gồm có các anh Đặng Đình Long, Trần Minh Công, Trần Như Trọng đã đến San Diego để viếng thăm và chúc Tết Giáo Sư Nguyễn Cao Hách nhân dịp đầu năm 2009 và Tết Kỷ Sửu . Giáo Sư Nguyễn Cao Hách tuy sức khỏe có suy yếu vì đã 93 tuổi nhưng trí óc Thầy vẫn minh mẫn và sáng suốt. Thầy đã vui vẻ ngồi trò chuyện các anh em trong hai tiếng đồng hồ và cùng nhau chụp hình lưu niệm.

Thăm Viếng :

1/ Vào ngày Chủ Nhật 18 tháng 4 năm 2010 một phái đoàn Hội AHLKVN đã đến tư gia Giáo Sư Nguyễn Cao Hách tại San Diego để viếng thăm Thầy và phu nhân. Hiện diện trong buổi thăm viếng có các anh chị Nguyễn Văn Bảo, chị Phạm Nam Sách, chị Tố Ngọc, Thẩm phán Trần Gia Tá và anh chị Võ Văn Dinh. Sau phần thăm hỏi và chúc sức khỏe Thầy Cô, Giáo sư Hách đã nhắc nhở các học trò Thầy nên hãnh diện là người Việt Nam dù chúng ta đang sinh sống tại hải ngoại. Thầy kể rằng vào những năm 1964-1965, Thầy có dịp thăm viếng Đại Hàn nhiều lần và Thầy đã được hậu duệ của Lý Long Tường mời đến thăm viếng nơi thờ phượng Bạch Mã Tướng Quân Lý Long Tường . Khi đến đến thờ Bạch Mã

TP Trấn Giã Tả Giáo Sư Nguyễn Cao Hách

Tướng Quân thì Thầy đã thấy có hàng trăm người Đại Hàn mặc áo thụng quỳ lạy trước đến. Thầy là người khách danh dự duy nhất được mời vào trong điện và được người giữ điện thờ vén màn

cho xem tượng Bạch Mã Tướng Quân đang lẫm liệt cưỡi trên lưng ngựa trắng. Bạch Mã Tướng Quân là người Việt Nam được sự tôn kính của dân chúng Đại Hàn, thật là điều đáng hãnh diện cho chúng ta, Thầy đã kết luận như vậy.

PHỤ LỤC

WHEN I AM DEAD

When I am dead, my dearest
Sing no sad songs for me
Plant thou no roses at my head
Nor shady cypress tree
Be the green grass above me
With showers and dewdrops wet
And if thou wilt remember
And if thou wilt, forget.

I shall not see the shadows
I shall not feel the rain
I shall not hear the nightingale
Sing on as if in pain
And dreaming through the twilight
That doth not rise nor set
Haply I may remember
And haply may forget.

Christina Rosetti
(1830 – 1894)

KHI TÔI LÀ ĐỜI

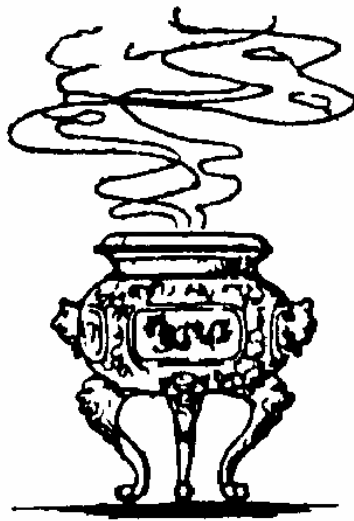
*Khi tôi chết, hỡi người thương,
Xin đừng hát khúc sầu vương náo nùng
Mộ tôi hồng thắm đừng trồng,
Chẳng cần bóng bách, bóng tùng buông lơi
Hãy giăng cỏ mượt xanh tươi
Đón mưa gieo hạt, hứng trời mù sương
Tùy người hé nụ nhớ thương
Hoặc theo cánh gió xuôi vườn lãng quên.*

*Tôi nào thấy bóng tối đen
Nào còn cảm nhận êm đêm mưa rơi
Nào nghe chim hót tuyệt vời
Họa mi đường đã rối bời đau thương
Tôi mơ qua ánh vừng dương
Đâu còn mọc, lặn cuối đường chân mây
Đôi khi nổi nhớ dâng đầy
Đôi khi quên lãng lòng đây lạnh lùng.*

LS. Ngô Tăng Giao

(chuyên ngữ)

TUYỂN TẬP
Tưởng Niệm Giáo Sư
NGUYỄN CAO HÁCH

thực hiện:
tháng 10 năm 2011
Virginia, USA
LS. NGÔ TĂNG GIAO

